

N:o 61.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående öfverlåtelse till landtförsvaret af två ägoskiften, tillhörande förra skogvaktarbostället Kävplunda n:o 2 Gransikagården i Sköfde socken, Skaraborgs län; gifven Stockholms slott den 21 december 1906.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvaresärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva,

att de till förra skogvaktarbostället Kävplunda n:o 2 Gransikagården i Sköfde socken och Skaraborgs län hörande ägoskiftena, hemskiftet och ängsskiftet må senast den 14 mars 1908 till landtförsvaret öfverlämnas för att användas, hemskiftet till utvidgning af Göta trängkärs öfningsfält och ängsskiftet till skjutbana för samtliga till staden Sköfde förlagda truppförband.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom.

G U S T A F.

Lars Tingsten.

---

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 21 december 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

Efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet anförde chefen för landtförsvarsdepartementet, statsrådet Tingsten:

»Uti en af arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet med tillstyrkan af nådigt bifall öfverlämnad skrifvelse af den 5 sistlidne februari har chefen för fortifikationen i underdånighet hemställt, att af de till förra skogvaktarbostället $\frac{1}{4}$ mantal Käpplunda n:o 2 Granskagården i Sköfde socken, Kåkindes härad och Skaraborgs län, hörande skiften hemskiftet och ängsskiftet måtte öfverlämnas till landtförsvaret för att an-

vändas, hemskiftet till utvidgning af Göta trängkärs öfningsfält och ängsskiftet till skjutbana för nämnda kår.

Vid denna framställning fanns fogad en karta, utvisande dessa skiftens lägen, hvilken torde få biläggas statsrådsprotokollet.

Till stöd för framställningen har chefen för fortifikationen anført, att det af Sköfde stad, i enlighet med dess af Kungl. Maj:t den 14 mars 1902 gillade anbud, för trängkåren upplåtna område till stor del måst tagas i anspråk för uppförandet af kårens kasernetablissemang och ett för samtliga truppförband i Sköfde gemensamt sjukhus, och att därför den återstående delen af området blifvit otillräcklig såsom öfningsplats, samt att, beträffande skjutbana för kåren, staden visserligen förbundit sig att upplåta härför erforderlig mark, men att, då omförmälda, vid foten af berget Billingen belägna ängsskifte befunnits för ändamålet synnerligen lämpligt, arméförvaltningen gjort framställning hos staden, att, i stället för tillhandahållandet af mark, bidra till kostnaden för skjutbanans anläggning, i anledning hvaraf staden medgifvit att härför lämna ett bidrag af 3,000 kronor.

Öfver denna framställning har utlåtande afgifvits af domänstyrelsen, som därvid öfverlämnat från Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län, kronofogden i Sköfde fögderi och vederbörande domänintendent infordrade yttranden.

Af handlingarna i ärendet, däribland en utaf förste landtmätaren i Skaraborgs län år 1904 upprättad karta med beskrifning, inhämtas, bland annat,

att egendomen $\frac{1}{4}$ mantal Kåpplunda n:o 2 Gransikagården, hvars hufvudgård är belägen intill Sköfde stads planlagda område, i sin helhet innehåller 49,2947 hektar, fördelade i sex skiften, nämligen: hemskiftet, ängsskiftet, Backaskiftet, Sikamarken samt två skogsskiften å Billingen;

att nu ifrågavarande skiften innehålla, hemskiftet 11,1733 hektar, däraf 9,8518 hektar tomt och åker, 0,9097 hektar äng och 0,4118 hektar impediment, samt ängsskiftet 11,625 hektar, däraf 6,437 hektar åker och 5,188 hektar äng;

att år 1904 företagits arrende- och saluvärdering af egendomen, hvarvid uppskattningsmännen, med hänsyn till egendomens belägenhet intill staden Sköfde, ansett fördelaktigt, att egendomen, om den skulle försäljas, afyttrades i mindre lotter och hemskiftet till största delen i tomter i enlighet med därför uppgjord plan;

att enligt detta förslag hemskiftet skulle uppdelas i 29 lotter, hvaraf en skulle utgöras af hufvudgården, till hvilken skogsskiftena å Billingen

skulle läggas för att tillsammans bilda en ägolott, vid förrättningen uppskattad till 6,000 kronor, däraf 1,000 kronor för skogsskiftena, samt en annan af ett område, hvarå arrendatorn uppfört ett boningshus, hvilket område af förrättningsmännen ansetts böra hembjudas arrendatorn till inlösen för pris, motsvarande densamma åsatt saluvärde af 1,185 kronor; att saluvärdet för öfriga lotter af hemskiftet beräknats till 30,569 kronor 50 öre;

att ängsskiftet såsom särskild försäljningslott saluvärderats till 3,500 kronor; samt

att för hela egendomen, som taxeringsvärderats till 8,000 kronor, beräknats ett arrendevärde af 610 kronor.

Saluvärdet af hemskiftet och ängsskiftet skulle sålunda utgöra (5,000 + 1,185 + 30,569: 50 + 3,500 =) 40,254 kronor 50 öre.

Domänintendenten har, med tillstyrkan af den gjorda framställningen, anfört, att hemskiftet visserligen skulle med fördel kunna användas till byggnadstomter, men att i sådant fall trängkårens kasernetablissemang blefve helt och hållet instängdt mellan statens järnväg och ett tättbebyggt område utanför stadens hank och stör, hvarigenom äfven den minsta utvidgning af etablissemang vore för all framtid omöjliggjord, samt att ängsskiftet ej kunde tillmätas högre värde än från jordbrukssynpunkt beräknadt eller endast obetydligt mera, än hvad staden erbjudit för dess ordnande till skjutbana, för hvilket ändamål det lämpade sig synnerligen väl.

Kronofogden i Sköfde fögderi, som jämväl tillstyrker framställningen och som anser ifrågavarande skiften ej allenast lämpliga utan äfven nödvändiga för det af arméförvaltningen omförmälda ändamål, har i fråga om hemskiftets afyttrande till byggnadstomter uttalat den uppfattningen, att det icke komme att betinga så synnerligen afsevärda belopp, enär i och invid staden finnes ej obetydliga områden, som i alla afseenden bättre lämpade sig till byggnadstomter.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län förordar äfven ansökningen under åberopande af de skäl, som af domänintendenten och kronofogden blifvit anförda.

Nu löpande arrendeperiod utgår den 14 mars 1907. Änkan efter numera afidne arrendatorn har blifvit hörd i ärendet och därvid ifrågasatt, att den byggnadsplan å hemskiftet, hvarå förut omnämnda, henne tillhöriga boningshus vore beläget, skulle få af henne inlösas och därför undantagas från den del af bostället, som vore afsedd att öfverlämnas till landtförsvaret.

För egen del har domänstyrelsen, med anmälan att omförmälda bopningshus blifvit utan tillstånd uppfördt, vidare anført, att styrelsen icke hade något att erinra däremot, att egendomens hemskifte och ängsskifte blefve till landtförsvaret öfverlämnade; i sammanhang hvarmed styrelsen, som icke hade sig bekant någon anledning att för allmänt ändamål i kronans ägo bibehålla återstående delen af hemmanet, hemställt, att denna del skulle i tre olika lotter försäljas, dock att, innan försäljningen ägde rum, egendomens mantal borde genom ägostyckning enligt lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring fördelas å den del af egendomen, som skulle till landtförsvaret upplåtas, och å hvar och en af de lotter, hvaruti återstoden af hemmanet komme att till salu utbjudas.

Uti en under ärendets beredning infordrad promemoria, har chefen för fortifikationen i fråga om anordnande af skjutbanor för andra till Sköfde förlagda truppförband än Göta trängkår anført, att i aftalet med staden om upplåtelse af mark till kaserntomt och öfningsfält för Lifregementets husarer ej ingått mark för skjutbana. Afsikten hade nämligen varit, att, för den händelse äfven ett infanteriregemente komme att förläggas till Sköfde, den skjutbana, som för ett sådant regemente komme att anordnas, skulle kunna begagnas jämväl af husarregementet. För denna skjutbana hade man afsett ett område söder om Wåmbs kyrka. Sköfde stad hade emellertid vid de underhandlingar, som förts angående förläggning till staden af ett infanteriregemente, ansett sig icke kunna lämna något bidrag till skjutbana. Enligt hvad af numera verkställda undersökningar framgått, skulle erforderlig mark därtill å den ifrågasatta platsen söder om Wåmbs kyrka komma att betinga en kostnad af omkring 40,000 kronor. Genom erhållande af Granskagårdens ängskifte kunde frågan om skjutbanor för de till Sköfde redan förlagda truppförbanden, Lifregementets husarer och Göta trängkår samt för Skaraborgs regemente, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 november 1906 jämväl skall dit förläggas, lösas på ett billigare sätt. Om nämligen till nämnda skifte lades ett annat därtill i söder angränsande område, hvilket kunde förvärfvas för omkring 15,000 kronor, skulle båda skjutbanorna med tillsammans 36 taflor kunna här anläggas.

På de af myndigheterna anförda skäl anser äfven jag, att af ifrågasvarande boställe hemskiftet och ängsskiftet böra i kronans ägo bibehållas

och till landtförsvaret öfverlämnas, hemskiftet för att förenas med Göta trängkärs öfningsfält och ängsskiftet för att användas till skjutbana för truppförbanden i Sköfde, hvartill det anses synnerligen lämpligt. Det synes nämligen vara i hög grad önskvärdt, att nämnda kärs öfningsfält utvidgas, äfvensom att tillfället begagnas för att på sätt, som angifvits, erhålla mark för ordnandet af skjutbanor för ifrågavarande truppförband.

Beträffande de delar af ifrågavarande boställe, som enligt domänstyrelsens förslag skulle försäljas, har Kungl. Maj:t genom beslut den 16 juni 1906 anbefallt nämnda styrelse att under en tid af ett år från den 14 mars 1907 på de för kronan förmånligaste villkor, som kunna betingas, ombesörja skötsel och vård däraf; och då frågan om hemskiftets och ängsskiftets öfverlåtande till landtförsvaret möjligen icke bliver afgjord i så god tid före sistnämnda dag, att erforderliga föreskrifter om vården och skötseln af dem efter samma dag kunna i behörig tid meddelas, torde enahanda uppdrag böra lämnas domänstyrelsen äfven angående dessa båda skiften.

Beträffande den af änkan efter afidne arrendatorn af ifrågavarande boställe framställda begäran om inlösen af det område, å hvilket en henne tillhörig bostadsbyggnad är uppförd, torde densamma icke böra bifallas, hvaremot hon, efter verkställd ytterligare utredning i frågan, torde kunna af Kungl. Maj:t tillåtas att fortfarande under tid, som kan finnas lämplig, disponera erforderlig plan för byggnadens kvarstående tills vidare.

Frågan om dispositionen af de delar af bostället, som icke skulle för landtförsvarets behof tagas i anspråk, läres framdeles, på föredragning af vederbörande departementschef, komma att underställas Kungl. Maj:ts pröfning.

På grund af hvad jag sålunda anført, får jag i underdånighet hemställa, det Kungl. Maj:t täcktes dels anbefalla domänstyrelsen att under en tid af ett år från den 14 mars 1907 på de för kronan förmånligaste villkor, som kunna betingas, ombesörja skötseln och vården af de till förra skogvaktarbostället Kjöplunda n:r 2 Gransikagården i Sköfde socken och Skaraborgs län hörande ägoskiftena hemskiftet och ängsskiftet, dels föreslå Riksdagen medgifva,

att sistnämnda två skiften må senast den 14 mars 1908 till landtförsvaret öfverlämnas för att användas, hemskiftet till utvidgning af Göta trängkärs öfningsfält och ängsskiftet till skjutbana för samtliga till staden Sköfde förlagda truppförband.

Till denna departementschefens hemställan, hvaruti statsrådets öfriga ledamöter instämde, tacktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna nådigt bifall; och skulle proposition i ämnet, sådan den finnes detta protokoll bilagd, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

G. Hagbergh.

Karta öfver hemägorna samt ängsskiftet till kronodomänen $\frac{1}{4}$ mtl.

Käpplunda - Gransikagården i Sköfde socken.

